

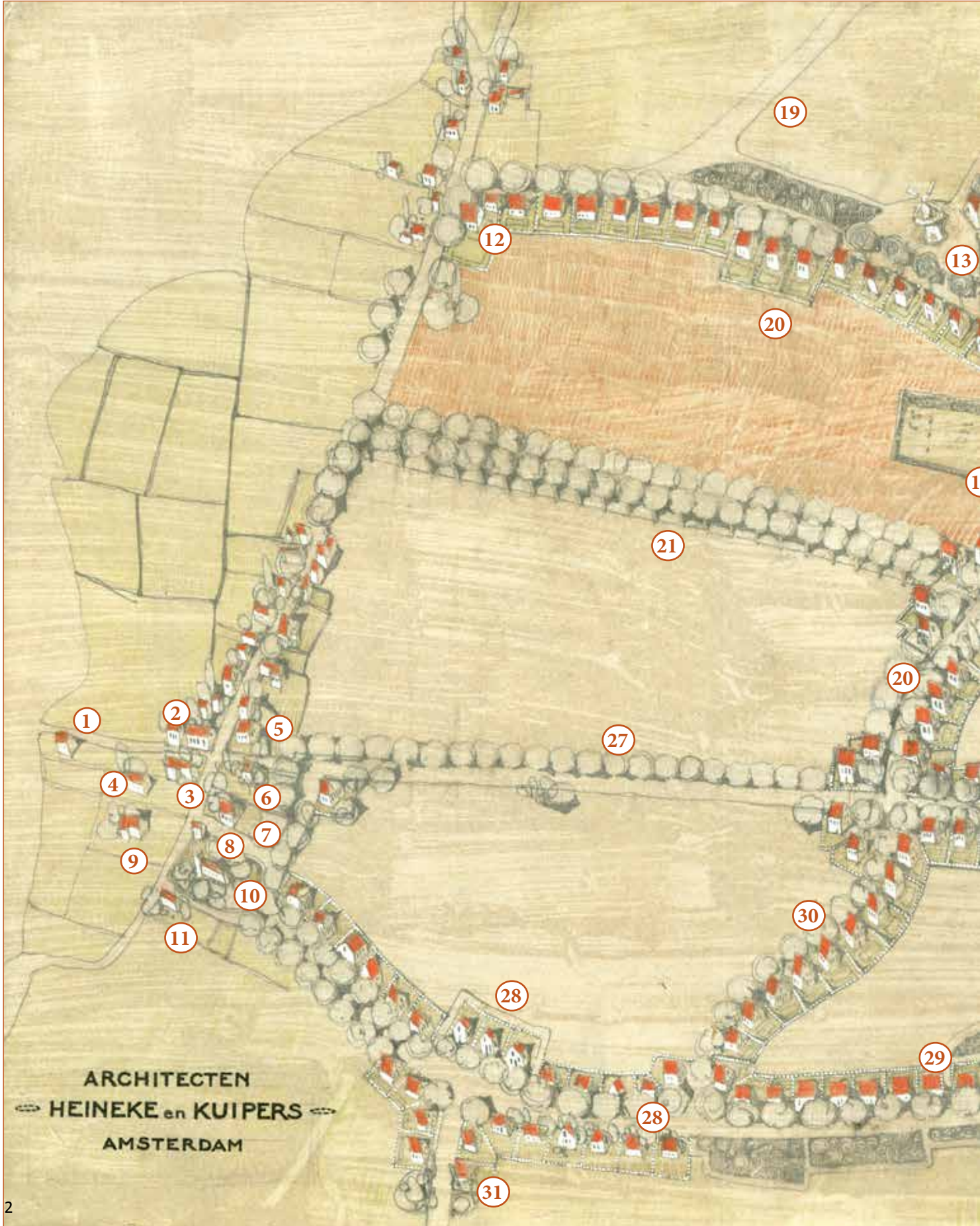
Het eerste bestemmingsplan uit 1911

Alphons F.J. Leysen

illustraties collectie AFJ.L tenzij anders vermeld

*het weiland achter
het centrum vanaf
de Molenweg*

ARCHITECTEN

HEINEKE en KUIPERS

AMSTERDAM

UITBREIDINGSPLAN SCHOORL (NOORD-HOLLAND)

- 1) Honky Tonk, Duivoetweg 11
- 2) Roode Leeuw, Heereweg 1
- 3) Van de Kamer bloemenwinkel, Heereweg 2
- 4) 'Spannenburg' Heereweg 4
- 5) 'De Viersprong', Laanweg 1
- 6) Ijssalon Jonkers, Laanweg 2
- 7) Raadhuis 1901, Duinweg 1
- 8) Oude Raadhuisje, Duinweg 3
- 9) Pastorie, Duinweg 6
- 10) NH Kerk, Duinweg 5
- 11) Slager Kuiper, Duinweg 7
- 12) Boerderij van De Winter, Heereweg 58
- 13) Korenmolen, Molenweg 13
- 14) Boerderij van Kroon, Molenweg 15
- 15) Algemene Begraafplaats
- 16) Boerderij van Dapper, Laanweg 41
- 17) Metselaar Arie Ruis, Laanweg 43
- 18) Station
- 19) Huismansweg
- 20) Molenweg
- 21) Nieuwe laan door land 'Jelgersma-Van de Hoop Stichting' en gemeente Schoorl
- 22) Nieuwe weg door de Nollen naar Laanweg
- 23) Voorweg
- 24) Onderweg
- 25) Groenelaantje
- 26) Laanweg langs de ijsbaan
- 27) Laanweg
- 28) Burgemeester Peecklaan
- 29) Slotlaan komt uit bij de verlengde Voorweg
- 30) Gortersweg
- 31) Omloop

(collectie gemeente Bergen)

raadsvergadering 1911

* UIT SCHOORL.

* In de heden gehouden raadsvergadering, waarop we morgen terug komen, werd ter tafel gebracht het uitbreidingsplan der gemeente.

Bij de uitvoerige teekening, aangevende den toestand zooals Schoorl er na verloop van jaren kan uitzien hadden de heeren Heineke en Kuipers te Amsterdam een beschrijving gegeven, welke aldus luidt:

Daar Schoorl binnenkort aan het spoorwegnet verbonden zal worden is een belangrijke vermeerdering van het aantal bezoekers, welke zich tijdelijk of metterwoon te Schoorl zullen vestigen, meer dan waarschijnlijk.

Het is dus te verwachten dat waar Schoorl op het oogenblik geen pensions en woonhuizen bezit die aan de eischen des tijds beantwoorden, dezen daar ter

Hierdoor wordt voorkomen dat Schoorl als zoo vele andere mooie dorpen in korten tijd verandere, in een slordige opeenhooping van meest leelijke huizen veroorzaakt door slechte verkaveling der terreinen en onoordeelkundige bebouwing.

Het mag een gelukkig feit genoemd worden dat het station zich op een afstand van circa 1 K.M. van het eigenlijke dorp bevindt en zich tusschen station en dorp slechts enkele huisjes bevinden. Want juist hierdoor staat niets een mooi en ruim bebouwingsplan in den weg, kan het landelijk karakter behouden blijven en inbouw en op elkander dringen der huizen vermeden worden.

Grootendeels zijn in het plan de bestaande wegen verbreed tot 13 M., terwijl slechts hier en daar nieuwe wegen van dezelfde breedte zijn aangebracht.

De rooilijnen langs deze wegen zijn bepaald op 5 M. uit den grens van den weg, zoodat de afstand tusschen de voorgevels der gebouwen minstens 23 M. bedraagt.

De breedte der voetpaden is vastgesteld op 3.75 M.

Tusschen de wegen waarlangs aan een of beide zijden gebouwd kan worden, blijven de landerijen en tuingronden bestaan, waardoor het boerenbedrijf niet wordt verdrongen en juist het landelijk karakter behouden blijft.

Daar niet te constateeren is aan welke wegen wel en aan welke wegen niet gebouwd zal worden, zijn langs alle wegen nieuwe rooilijnen vastgesteld, zoodat nimmer, welke uitbreiding Schoorl ook in de toekomst moge nemen, huizen op ongewenschte plaatsen gebouwd kunnen worden.

Voor het station is een circelvormig pleintje geprojecteerd en van hieruit gaat een directe verbindingsweg door de zoogenaamde nollen (binnenduinen) naar het dorp. Het is de bedoeling met het aanleggen van dezen weg te beginnen.

De binnenduinen, nollen genaamd, behooren aan de gemeente en blijven grootendeels onbebouwd, zoodat deze onbebouwde gedeelten tot wandelplaatsen bestemd kunnen worden. Hier en daar zijn kleine plantsoenen aangelegd om eentonigheid te vermijden.

Wat de bebouwing zelve betreft, is het de bedoeling grootendeels een open bebouwing te verkrijgen, zooals op de toelichtende bebouwing-teekening is aangegeven.

Slechts een klein gedeelte in de nabijheid van het station is bestemd voor eventueele gesloten bebouwing b.v. voor winkels, stalhouderijen enz.

De voorzitter gaf naar aanleiding van het mondelinge onderhoud dat hij met de heeren Heineke en Kuiper had gehad, nog eenige toelichtingen.

De heer Zoetmulder berichtte dat hij zich over 't algemeen zeer goed met het plan kon vereenigen, voor de verwezenlijking van de plannen gaf hij eenige wenken zooals het vaststellen der rooilijnen, het wijzigen der bouwverordening, onteigening ten algemeene nutte, het leggen van bouwverbod op sommige gedeelten.

Het uitbreidingsplan werd zonder eenige bespreking met algemeene stemmen aangenomen.

De voorzitter wenschte de gemeente geluk met dit genomen besluit, waardoor voorkomen wordt, dat de gemeente in handen zal vallen van de eene of andere bouwmaatschappij, hij hoopte dat dit besluit niet alleen op 't papier behoefde genomen te worden doch in de practijk noodig zal blijken te zijn en dan zal werken in het belang der gemeente die, zoo zeide hij, ons allen zoo lief is.

BEHOUD VAN MOOI SCHOORL.

Met ingenomenheid hebben Gedeputeerde Staten van Noord-Holland het door den gemeenteraad van Schoorl ingediende uitbreidingsplan goedgekeurd, ontworpen door de architecten Heineke en Kuipers, te Amsterdam.

In dit plan is vóór alles getracht, opeenhooping van huizen te vermijden en het landelijk karakter te behouden. De bestaande landwegen zijn in het plan verbreed, en, met eenige wijziging van richting, samengevoegd tot een regelmatig, doch afwisselend geheel. Tusschen deze wegen blijven de tuinen en landerijen bestaan, zoodat inbouw onmogelijk is, en het landelijk aanzien, doch vooral de fraaie uitzichten op de majestueuze mooie duinen, wordt behouden.

Bouwmaatschappijen zullen in Schoorl al zeer weinig succes hebben, want het opkopen van groote stukken land en het maken van stratenplannen op eigen houtje, zooals die maatschappijen overal elders doen wanneer men er niet tijdig bij is zelf een uitbreidingsplan vast te stellen, wordt door dit plan volkomen uitgesloten, daar er slechts langs de aangegeven wegen gebouwd mag worden. De landeigenaren, die gronden langs deze wegen bezitten, zullen bovendien wel niet zoo onverstandig zijn, hunne gronden voor een appel en een ei aan de bouwmaatschappijen te verkoopen.

Een ander gevaar, n.l. den smakeloozen eigenbouw, hopen de heeren Heineke en Kuipers ook eenigszins te kunnen voorkomen. De gemeente zelve heeft n.l. vele gronden langs de wegen waaraan gebouwd mag worden, en de gemeenteraad, met den burgemeester, bekend strijder voor Schoorls verfraaiing aan het hoofd, — zal wel zorgen, dat alles wat op hun terreinen zal verrijzen aan voldoende schoonheidseischen zal beantwoorden. Voorts zullen, voor zoóver mógelijk, óók schoonheidseischen gesteld worden voor het bouwen van woningen op particuliere gronden. N.v.d.D.

Beschrijving van de ontworpen wegen

* Beginnen we bij de Molenweg (20) dan kunnen we zien dat er gedacht werd aan een rij huizen te bouwen aan de zuidkant van de Molenweg, dus op het voetbalveld, waarvan de grond in eigendom was en is van de gemeente Schoorl.

Voorbij de korenmolen duikt de weg door de Noordelijke Nollen (22) en komt dan op de Voorweg uit bij de doorsteek naar de Laanweg en eindigt tegenover de huidige Dokter Heringalaan.

*Dwars door het weiland achter het centrum van Schoorl was een laan (21) gedacht op de grens van het land van de gemeente Schoorl en het land van de Jelgersma van de Hoop Stichting.

* Dan was er een bebouwings lint langs het Groenelaantje (25) doorgetrokken langs de ijsbaan (26) met aan de noordzijde een rij woningen. De Laanweg kwam samen met die weg ter hoogte van waar nu ook het Groenelaantje uitkomt (27) op de Laanweg.

*Langs de Gortersweg (30) was er aan de oostzijde één rij huizen gepland.

*De Burgemeester Peecklaan werd, bij de plek waar de Zuidelijke Nollen beginnen opgesplitst in twee wegen. Eén langs het huidige meest westelijke pad (29) en kwam via het Dokter Herigalaantje uit op de Laanweg, tegenover de nieuwe weg vanuit de Noordelijke Nollen. De andere weg was gepland via het meer oostelijke pad (28) dat uitkwam achter het stationnetje.

Inzake de aanleg van de Slotlaan was het contract met den heer Gouverne geteekend. De gemeente-opzichter zal dit werk aanbesteden en de goedkeuring voor den bouw van twee huizen was daar al verleend. Bij de aanbesteding zal de voorwaarde worden gesteld, dat minstens 50 pct. van de te werk gestelden inwoners van schoorl moeten zijn. De heer Schermer bepleitte een aanbesteding onder Schoorlders, doch trok, na eenige bespreking zijn voorstel in, aangezien bleek, dat hiervoor de goedkeuring van Ged. Staten noodig was. De heer Duin had zich nog tegen een beperkte aanbesteding verklaart. De Schoorlders woonden het dichtst bij, konden het goedkoopst zijn en z.i. was een beperkte aanbesteding niets anders dan een bevoordeeling van enkele belastingbetalers ten koste van de anderen.

De Slotlaan, zoals getekend op het plan van 1911 werd nooit zo gerealiseerd. Pas in 1925 werd de Slotlaan, zoals hij nu is, gerealiseerd.

detail V.V.V. kaart

aanbestedingsbesluit van de Slotlaan door de gemeenteraad van Schoorl 30 januari 1925 (collectie Regionaal Archief Alkmaar)

Iedereen enthousiast, maar...

En dan gebeurt er iets raars. Uit de bijgevoegde kranten artikelen in de Alkmaarsche Courant blijkt dat zowel de gemeenteraad van Schoorl (26 april 1911) als Gedeputeerde Staten van Noord Holland (30 augustus 1911) razend enthousiast zijn en dat beide vooral vanwege het behoud van het landelijk karakter.

En dan toch gaat het plan niet door. In de Alkmaarsche Courant van 27 juni 1914 blijkt dat er problemen zijn met het uitbreidingsplan. Onteigeningen wel of niet en bedenkingen in de raad ten aanzien van aantasting van de natuur spelen daarbij een rol. Inmiddels is de Eerste Wereldoorlog uitgebroken en staan de uitbreidingsplannen stil.

Pas in 1925 wordt de Slotlaan aangelegd, maar dat gebeurt slechts voor een deel op het tracé volgens het uitbreidingsplan. Immers deze Slotlaan komt niet via de Dokter Heringa Laan op de Laanweg, maar tegenover het Groenelaantje.

AFJL

Huizen van de architecten Heineke en Kuipers

Het uitbreidingsplan van Heineke en Kuipers ging dus uiteindelijk niet door. Maar toch heeft Schoorl drie markante herinneringen aan Heineke en Kuipers. Zij ontwierpen namelijk drie fraai architectonisch opvallende huizen in ons dorp. Alle drie de huizen zijn opgenomen in het boek 'Schoorl in architectuur'.

* Omloop 3-5 'Staringsoord'

In 1912 bouwde Heineke de dubbele woning voor hem zelf en verkocht het omstreeks 1920.

'Staringsoord'

'Staringsoord'
(foto Frank Nieuwenhuizen)

* **Huismansweg 13 'De Kroft'**

Deze riante woning werd door de Schoorlse aannemer Cees Koel gebouwd in opdracht van Arie Biemond.

'De Kroft'

*uit 'Schoorl in architectuur'
(uitgeverij Pirola 1984)*

*** Dokter Heringalaan 18**

In 1912 werd deze woning in opdracht van de gemeente als dokterswoning gebouwd door aannemer P. den Das. De stijl verraadt duidelijk de Berlage trant. In 1967 werd er door J. Teders in bijpassende stijl een wachtkamer aangebouwd. Dokter H. Heringa was de eerste bewoner en huisarts, hij werd in 1948 opgevolgd door zijn schoonzoon F.H. Risselada.

AFJL

dokterswoning

AFJL

AFJL

*achterzijde dokterswoning,
foto Marius Slot*

*mevrouw Heringa voor
haar huis*

*uit 'Schoorl in architectuur'
(uitgeverij Pirola 1984)*

AFJL